

دومین کنگره دوسالانه روانشناسی صنعتی و سازمانی ایران ۳ و ۴ اسفند ۸۹ دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)

مقایسه ادراک خویشتن (حرمت نفس ، خویشتن پذیری) و سازگاری اجتماعی کارکنان زن و مرد شرکت ملی حفاری ایران

علیرضا حیدری

(استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی- واحد اهواز) اهواز- فرهنگشهر ، بلوار گلستان، جنب فلکه فرهنگ شهر، فلکه کارگر غربی، دانشگاه آزاد اسلامی ،

تلفن: ۴-۳۳۴۸۳۳۰- همراه: ۰۹۱۶۶۱۳۱۹۹۳ - email: docheidariei 43 @ yahoo.com

رویا مشاک

(مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز- همراه: ۰۹۱۶۶۲۱۴۸۰۷ - email: mashak239 @ yahoo.com

معصومه دهدشتی لسانی

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، مقایسه ادراک خویشتن (حرمت نفس ، خویشتن پذیری) و سازگاری اجتماعی کارکنان زن و مرد شرکت ملی حفاری ایران بود. نمونه شامل ۲۵۰ نفر از کارکنان شرکت (۹۱ زن و ۱۵۹ مرد) بود که به صورت تصادفی طبقه ای انتخاب شدند. برای گردآوری داده ها از سه پرسشنامه ادراک خویشتن (smsp) و سازگاری اجتماعی بل استفاده شد. تحقیق حاضر از نوع علی- مقایسه ای بود و داده ها با روش تحلیل واریانس چند متغیری (مانوا) در سطح معناداری $p < 0/0001$ نشان داد که بین ادراک خویشتن و مؤلفه های آن در زنان و مردان تفاوت معناداری وجود ندارد، اما بین سازگاری اجتماعی و مؤلفه های آن در زنان و مردان تفاوت معناداری مشاهده می شود به عبارت دیگر؛ زنان نسبت به مردان از لحاظ سازگاری اجتماعی و مؤلفه های آن بالاتری برخوردارند.

کلید واژگان: ادراک خویشتن، حرمت نفس ، خویشتن پذیری، سازگاری اجتماعی

۱- مقدمه

بدون تردید مطالعه و بررسی هیچ یک از ابعاد وجودی انسان بدون مطالعه شخصیت وی امکان پذیر نیست و برای مطالعه شخصیت نیز توجه به خویشتن و خودپنداره که هسته اصلی شخصیت محسوب می شود ضرورتی اجتناب ناپذیر است رفتاری که هر فرد در موقعیتهای مختلف از خود نشان می دهد به طور مستقیم تحت تأثیر تصور و پنداری است که وی از کل وجود خود دارد. وقتی فرد نسبت به کل وجود خود اعم از ویژگیهای ظاهری، توانایی های ذهنی و جسمانی، ادراک و تصور منفی داشته باشد، این برداشت منفی در مجموعه اعمال و رفتارش منعکس شده و باعث می شود در تعامل با دیگران یا در مواجهه با موقعیت های محروم کننده، نتواند سازگاری لازم را از خود نشان دهد(۱).

کیول(kivell)، معتقد است که سازگاری اجتماعی به وسیله عوامل گوناگون تعیین می شوند مانند: جنسیت، نژاد، ظاهر جسمانی، توانایی فیزیکی، مهارتهای علمی و شغلی و عملکرد اجتماعی(۲). همچنین ، عوامل محیطی همانند تغییرات سریع و بزرگ اجتماعی مانند جنگ، بیکاری، از هم پاشیدگی خانواده، فقر و گرسنگی و... در سازگاری و عدم سازگاری افراد نقش مهم و اساسی دارند(۳). در دیدگاه رفتارگرایی، سازگاری شامل، تطبیق شخص نسبت به محیط و آن دسته از پاسخ های موجود زنده که باعث سازگاری مؤثر و هماهنگی با موقعیتی که در آن قرار گرفته است می شود(۴).

فیرس(۱۹۹۲، phrase)، سازگاری را نوعی احساس ذهنی می داند که مشخصه آن " خودپذیری " و "درک خویشتن" است و در جهت خودشکوفایی به پیش می رود. از دید وی انسان همواره به دنبال سازگاری روانی و عاطفی می باشد و سعی می کند تعادل مطلوبی بین خودآرمانی و خودواقعی ایجاد کند تا بتواند بدون هیچ تعارضی به یک شخصیت یکپارچه دست پیدا کند. انسان های سازگار با دیگر انسان ها روابط پایدار و عمیق تری دارند، به هموعان خود عشق می ورزند و نسبت به دیگران حس پذیرش دارند. منظور از ادراک خویشتن رسیدن به شناختی از خود است و تمامی افکار، ادراکات و ارزش هایی که من فرد را تشکیل می دهند. خویشتن ادراک شده، هم بر ادراک فرد از جهان تأثیر می گذارد و هم بر رفتار وی. فردی که در ارتباط با خود به یک خودپنداره درست و دقیق رسیده باشد دست به ارزیابی رفتارهای خود در قبال خویشتن و دیگران می زند و معمولاً " به گونه ای رفتار می کند که با خودانگار او همساز و همخوان باشد(۵). اکثر صاحب نظران، احترام به خود را عامل اساسی و مرکزی در سازگاری عاطفی- اجتماعی می دانند. فردی که احترام به خود بالایی دارد، خود و دیگران را مثبت ارزیابی کرده و تلاش های وی در برقراری ارتباط با دیگران، اغلب با موفقیت همراه است(۶).

راجرز(Rajers، ۱۹۶۳) بیان می کند: افراد براساس تصویری که از خود دارند رفتار می کنند. در واقع سازگاری اجتماعی انسان بازتابی است از خودپنداره وی، و موفقیت بزرگسالان در سازگاری با مسائل مختلف زندگی تا حدود زیادی متأثر از خودپنداره آنان است. کسانی که حرمت نفس بیشتری دارند، توانایی سازگاری بیشتری از خود نشان می دهند(۷).

براساس نظریه مازلو(Mazlow)، نیاز به احترام یکی از نیازهای اساسی است که در سلسله مراتب نیازها، بعد از نیاز محبت قرار می گیرد. مازلو دو نوع نیاز احترام به خود را در انسان مشخص می کند؛ احترامی که خود به خود می گذاریم و احترامی که دیگران به ما می گذارند. براساس نظر مازلو، احترامی که دیگران به ما می گذارند مقدم بر احترامی است که خود ما به خودمان می گذاریم(۸).

به اعتقاد راجرز در دیدگاه انسانگرایی، خویشتن پنداری فرد مضطرب و روان نژند، با تجربه ارگانیزم او، ناهماهنگ و در تضاد است. هرگاه ادراک یک فرد از تجربه خودش، تحریف یا انکار شود، تا حدی حالت ناهماهنگی بین "خود" او با تجربیاتش به وجود می آید و فرد در مقابل تهدیدهای حاصل از این ناهماهنگی احساس اضطراب می کند. فرد روان نژند و ناسازگار با مشکل مواجه است زیرا ارتباطش را با خود و دیگران از دست داده و روابطش در حد نامطلوبی است، برعکس؛ وقتی که مفهوم شخص از "خود" با تجربیات ادراک شده او هماهنگی نسبی داشته باشد و فرد احساس کند که طبق ایده آل ها و تجارب گذشته اش عمل می کند، می توانیم بگوییم چنین فردی از سازگاری کافی برخوردار است(۹).

انسان در بسیاری از شئون اجتماعی خود با سایر افراد جامعه در رابطه و فعل و انفعال مداوم قرار دارد. او باید برای ادامه حیات و تأمین حوائج خود به زندگی گروهی تن در دهد و با دیگران برای رسیدن به هدفهای مشترک تشریک مساعی کند. در چنین شرایط و در رابطه با سایر افراد جامعه است که هر کس ناگزیر باید به نوعی سازگاری رضایت بخش دست یابد و به همین دلیل است که مشکلات و موانع سازگاری آدمی، از حیات اجتماعی او نشأت می گیرد و در این روند سازگاری و رفع نیاز و تحقق خواسته ها، انسان خود را در شرایطی مشحون از مقررات می بیند که باید خود را با آن ها تطبیق دهد نه تنها موانع و مشکلات و ناکامی های فرد ناشی از اوضاع و احوال محیط اجتماعی اوست، بلکه نیازها، آرمان ها و هدفهای او نیز رنگ اجتماعی به خود گرفته و ساخته و پرداخته فرهنگ و

دومین کنگره دوسالانه روانشناسی صنعتی و سازمانی ایران ۳ و ۴ اسفند ۸۹ دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)

محیطی است که در آن زندگی می کند. انسان محصول اجتماع به نظر می رسد و مسلماً^{۱۰} تحت تأثیر نظام ها و فرهنگ جامعه خود قرار دارد و سازگاری او یک سازگاری اجتماعی است (۱۰).

نقش نگرشها در محیط کار از اهمیت بالایی برخوردار است. نگرشها به فرد کمک می کنند تا در محیط های کاری، سازگاری پیدا کند. نگرشهای مثبت کارکنان (نسبت به سرپرستی و سازمان) باعث سازگاری این افراد با محیط و سازمان محل کارشان می گردد و اساس رفتارهای بعدی آنان را فراهم می آورد. نگرشها ضمن کمک به سازگاری افراد، موجباتی را فراهم می سازد تا شخص از خودنگاره یا تصویرذهنی خویش در مقابل تهدید دیگران دفاع کند. یکی از نگرشها در سازمانها، نگرش نسبت به جنس زن می باشد. جای تردید وجود ندارد که اجتماع و آثار رفتار دیگران، می تواند تفاوتیهای موجود بین زنان و مردان را تضعیف یا تشدید کند. با افزایش سطح علم و دانش و رشد معنوی و عاطفی مردم، زنان بیش از گذشته نسبت به زندگی خانوادگی، کمک به شوهران خود و تربیت فرزندان، مقید شده اند. اما تحولات اقتصادی جهان و انقلاب اجتماعی که در یک تا دو قرن گذشته زنان را وادار ساخته است پا را از محیط خانه و زندگی فراتر گذارند و چون شوهران خود، به تحقیقات و پژوهشهای علمی روی آورند. هجوم زنان به کارهای اجتماعی، در رشد صنایع نیز اثر قابل توجهی داشته است. هرچند یکی از دلایل علاقه زنان به اشتغال در خارج از محیط خانواده، هزینه سنگین زندگی بوده است، اما حداقل درصدی از زنان، حتی اگر پول هنگفتی نیز به آنان به ارث برسد، باز هم علاقه مند به کار در خارج از خانه هستند. هرچند کار زنان در سازمانها باعث شده است بهره وری ملی کشورها افزایش قابل توجهی پیدا کند؛ ولی مانند هر پدیده دیگری، کار زنان در خارج از خانه، مشکلاتی را نیز به همراه داشته است. برای مثال؛ در چند دهه اخیر، علاقه زنان در غرب نسبت به کسب استقلال و هجوم آنان به بازار کار باعث گردیده جدایی زن و مرد از هم بیشتر شود، درصد طلاق و جدایی بین زن و مرد افزایش پیدا کند و در نتیجه رها شدن فرزندان در کوچه و خیابانها، بر میزان جرم و جنایت افزوده شود. بیگونس (Bigoness؛ ۱۹۸۸) عقیده دارد که هر چند زنان و مردان ویژگیهای شغلی مشابهی را مهم تلقی می کنند، ولی تأکید آنان نسبت به این ویژگیها با هم تفاوت دارد. برای مثال، زنان برای همکارانی که ۱- خلق و خوی آنان با خلق و خوی خودشان شباهت دارد؛ ۲- با آنان تجانس بیشتر دارند؛ ۳- و سلیقه آنان نیز با سلیقه خودشان مشابه است، اهمیت بیشتری قایل هستند ولی مردان نیز برای حقوق و دستمزد، ارزش بیشتری قایل هستند (۱۱).

در این رابطه تحقیقاتی انجام گرفته از جمله؛ فورنی (Forney؛ ۲۰۰۶) در مطالعه ای بر روی دانش آموزان نشان داد که خودارزشمندی و ادراک خویشتر بر رفتارهای آنان تأثیر مثبت دارد (۱۲). در تحقیق مکینز (Macinne؛ ۲۰۰۶)، نشان داده شد افرادی که مشکلات روانی داشتند در مقایسه با جمعیت عمومی از خویشتر پذیری پایین تری برخوردار بودند (۱۳). همچنین فورنی (۲۰۰۵) در پژوهش دیگری عنوان کرد که جنسیت (مردان) به عنوان یک پیش بین ضعیف در خویشتر پذیری محسوب می شود و تأیید خویشتر به عنوان یک بازخورد مثبت در شکل گیری احترام به خود اجتماعی و تعامل اجتماعی است (۱۴). در مطالعات گیج و برلینز (Gage & Berliner نقل از هویت، ۲۰۰۴؛ Huitt) در طی بررسی خود عنوان کردند که افزایش حرمت خود و مفهوم خود با پیش بینی موفقیت در آینده ارتباط دارد (۱۵). گوردن (Gurdon & Gregen؛ ۲۰۰۳) در پژوهشی درباره خودپنداره، عزت نفس و احترام به خود به این نتیجه رسید که این متغیرها با سازگاری اجتماعی ارتباط معناداری دارند (۱۶). فرگوسن و همکاران (Fergusson & et al؛ ۱۹۹۴) در پژوهشهای خود دریافتند که حرمت خود با میزان سازگاری در افراد رابطه مستقیم و معناداری دارد (۱۷). راجرز و دیموند (Rajers & Daymond؛ نقل از اسمیت، ۱۹۹۰؛ Smith) طی پژوهشی پی بردند که افراد دارای حرمت خود، احساس کفایت و شایستگی و سازگاری بیشتری داشته و توانایی برقراری رابطه با دیگران در آنها بیشتر است (۱۸). در پژوهشهای انجام شده توسط فیلد و ساندبرگ (Field & Sandberg ۱۹۸۷)، مشخص شد که حرمت خویش در افراد ناسازگار پایین تر از افراد عادی است (۱۹).

در تحقیق پورحسین (۱۳۸۴) این نتایج بدست آمد که رفاه اقتصادی و متغیر جنسیت بر تحول خودنگاره فرد مؤثر هستند و هر چه شرایط مذکور مناسب تر باشد رشد خودنگاره مثبت بیشتر می باشد (۲۰). کلاتری (۱۳۸۳) در بررسیهای خود به این نتیجه رسید که بین سازگاری فردی و اجتماعی و انگیزه پیشرفت رابطه مثبت معنی داری وجود دارد (۲۱). همچنین، خرمی (۱۳۷۹) در پژوهش خود بیان کرد که بین حرمت خود و سازگاری رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد (۲۲). لذا در این پژوهش به دنبال پاسخ به این پرسش علمی هستیم که آیا بین کارکنان زن و مرد شرکت ملی حفاری اهواز از نظر ادراک خویشتر (حرمت نفس، خویشتر پذیری) و سازگاری اجتماعی تفاوت وجود دارد؟

دومین کنگره دوسالانه روانشناسی صنعتی و سازمانی ایران ۳ و ۴ اسفند ۸۹ دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)

در این پژوهش، جامعه آماری شامل کلیه کارکنان زن و مرد شرکت ملی حفاری ایران که در سال ۸۶-۱۳۸۵ مشغول به کار بودند. نمونه پژوهش شامل ۲۵۰ نفر از کارکنان (۹۱ زن و ۱۵۹ مرد) بود که انتخاب افراد براساس لیست کلیه مدیریت های شرکت به روش تصادفی طبقه ای انتخاب شدند.

۳- ابزار اندازه گیری

۳-۱- مقیاس ادراک خویشتن (smsp)

این پرسشنامه توسط ای. ال. شوستروم (E.L. Shostrom؛ ۱۹۶۲) تهیه شد که دارای ۱۵۰ سؤال می باشد. ترکیب دو مقیاس "حرمت نفس" (self regard) و "خویشتن پذیری" (self perception)، ادراک خویشتن را اندازه گیری می کند. مقیاس اندازه گیری حرمت نفس و خویشتن پذیری از پرسشنامه POI استخراج شده اند. برای اعتبار سنجی این آزمون، مطالعه اعتبار همزمان با آزمون شخصیت انجام گرفت. نپ (Nep؛ ۱۹۶۵) همبستگی ساخت شخصیت عصبی را با POI گزارش کرد. همچنین پرسشنامه شخصیتی آیزنک و POI روی گروهی اجرا شد که بین عصبیت با حرمت نفس همبستگی منفی وجود داشت. در مطالعه ای توسط داندس (Dondes؛ ۱۹۶۶)، POI با پرسشنامه نگرش معلمان مینه سوتا (MTAI) و نظرات راجع به موضوعات آموزشی (I-C) همبستگی مثبت و با مقیاس های جزم اندیشی و مقیاس F کالیفرنیا همبستگی منفی داشتند. شوستروم (۱۹۶۸) در مطالعه ای که توسط کلاوتر و مورگان (Klowner & Morgan) گزارش شد پایانی این آزمون را با روش آزمون- مجدد برای مقیاسهای حرمت نفس و خویشتن پذیری به ترتیب ۰/۷۵ و ۰/۸۰ گزارش کردند. (نقل از نجار اصل، ۱۳۸۵). نجار اصل (۱۳۸۵) برای تعیین اعتبار این پرسشنامه بطور همزمان با پرسشنامه بک، همبستگی ۰/۵۲ و ضرایب پایانی ادراک خویشتن را با استفاده از روش آلفای کرونباخ و تنصیف به ترتیب ۰/۳۵ و ۰/۲۸ بدست آورد. در پژوهش حاضر، اعتبار از طریق همبستگی با مقیاس سازگاری اجتماعی ۰/۲۰ و برای تعیین پایانی از دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف به ترتیب ۰/۵۰ و ۰/۵۹ بدست آمد.

۳-۲- مقیاس سازگاری اجتماعی

این پرسشنامه توسط بهیرام بل (Behiram bell؛ ۱۹۶۱) تدوین گردید. پرسشنامه حاضر فرم بزرگسالان بودن و از ۱۶۰ سؤال تشکیل شده است. اعتبار هر یک از ۵ قسمت پرسشنامه و سازگاری کلی شامل: سازگاری در خانه ۰/۹۱، سازگاری سلامت ۰/۸۱، سازگاری اجتماعی ۰/۸۸، سازگاری عاطفی ۰/۹۱، سازگاری شغلی ۰/۸۵ و سازگاری کلی ۰/۹۴ می باشد. این ضرایب به وسیله روش همبستگی موارد فرد- زوج و استفاده از فرمول بیش بینی اسپیرمن- براون (Spirman-Brown) تعیین شده است. این پرسشنامه توسط سیمون (Simon) در سال ۱۳۶۵ در ایران هنجاریابی شده است و در سال ۱۳۷۳ توسط دلاور از ۱۶۰ سؤال به ۴۵ سؤال تقلیل یافت (نقل از دهدشتی لسانی و همکاران، ۱۳۸۶). در پژوهش حاضر، اعتبار از طریق همبستگی با سؤال ملاک برای سازگاری کلی ۰/۴۰ و پایایی این مقیاس از دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف به ترتیب ۰/۹۳ و ۰/۸۷ بدست آمد.

۴- یافته های پژوهش

۴-۱- یافته های توصیفی: این یافته ها در جدول ۱- ارائه شده است.

جدول شماره ۱: میانگین، انحراف معیار، نمره آزمودنی ها در ادراک خویشتن و سازگاری اجتماعی

متغیرها	شاخص آمار	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر	تعداد
ادراک خویشتن	۲۲ / ۵۷	۲ / ۹۸	۱۶	۳۰		
حرمت نفس	۱۰ / ۳۵	۱ / ۷۹	۵	۱۵		
خویشتن پذیری	۱۳ / ۷۰	۲ / ۳۶	۷	۱۹		
سازگاری کلی	۵۳ / ۹۳	۲۰ / ۰۵	۱۶	۱۲۲		

دومین کنگره دوسالانه روانشناسی صنعتی و سازمانی ایران ۳ و ۴ اسفند ۸۹ دانشگاه آزاداسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)

۲۵۰	۲۷	۰	۵ / ۷۵	۸ / ۵۵	سازگاری در خانه
	۲۸	۲	۵ / ۱۱	۱۲ / ۲۶	سازگاری عاطفی
	۲۶	۲	۵ / ۱۷	۱۳ / ۱۷	سازگاری شغلی
	۲۷	۳	۵ / ۱۶	۱۲ / ۸۳	سازگاری اجتماعی
	۲۷	۱	۴ / ۵۲	۷ / ۱۰	سازگاری سلامتی

همانطوری که در جدول شماره ۱- ملاحظه می شود در متغیر ادراک خویشتن، میانگین و انحراف معیار به ترتیب ۲۲/۵۷ و ۲/۹۸، در حرمت نفس ۱۰/۳۵ و ۷۹، خویشتن پذیری ۱۳/۷۰ و ۲/۳۶، در متغیر سازگاری کلی ۵۳/۹۳ و ۲۰/۰۵، سازگاری در خانه ۸/۵۵ و ۵/۷۵، سازگاری عاطفی ۱۲/۲۶ و ۵/۱۱، سازگاری شغلی ۱۳/۱۷ و ۵/۱۷، سازگاری اجتماعی ۱۲/۸۳ و ۵/۱۶، سازگاری سلامتی ۷/۱۰ و ۴/۵۲ می باشد.

۲-۴- یافته های مربوط به فرضیه های پژوهش

فرضیه: بین ادراک خویشتن (حرمت نفس، خویشتن پذیری) و سازگاری اجتماعی (و مؤلفه های آن) کارکنان زن و مرد تفاوت وجود دارد.

جدول شماره ۲: نتایج تحلیل واریانس چند متغیری (مانوا) روی نمرات ادراک خویشتن و سازگاری اجتماعی کارکنان زن و مرد

نام آزمون	مقدار	DF فرضیه	خطا DF	F	سطح معنی داری (p)
آزمون اثر پیلاپی	۰ / ۳۳۲	۱۷	۲۳۲	۶ / ۸۰	۰ / ۰۰۰۱
آزمون لامبدای ویلکز	۰ / ۶۶۸	۱۷	۲۳۲	۶ / ۸۰	۰ / ۰۰۰۱
آزمون اثر هتلینگ	۰ / ۴۹۸	۱۷	۲۳۲	۶ / ۸۰	۰ / ۰۰۰۱
آزمون بزرگترین ریشه رو	۰ / ۴۹۸	۱۷	۲۳۲	۶ / ۸۰	۰ / ۰۰۰۱

همانطوری که در جدول شماره ۲- مشاهده می شود سطوح معنی داری همه آزمونها، بیانگر آن هستند که بین کارکنان زن و مرد از لحاظ یکی از متغیرهای وابسته (ادراک خویشتن و سازگاری اجتماعی) تفاوت معنی داری وجود دارد. برای پی بردن به تفاوت، نتایج حاصل از آزمون اثرات بین آزمودنی ها، در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول شماره ۳: نتایج اثرات بین آزمودنی ها از لحاظ نمرات ادراک خویشتن و سازگاری اجتماعی کارکنان زن و مرد

گروه	میانگین	متغیرها	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری (p)
مرد	۱۰ / ۳۱	حرمت	۰ / ۹۶۳	۱	۰ / ۹۶۳	۰ / ۲۱۵	۰ / ۶۴۳
	زن						
مرد	۱۳ / ۶۳	خویشتن	۱ / ۹۷	۱	۱ / ۹۷	۰ / ۳۵۳	۰ / ۵۵۳
	زن						
مرد	۶ / ۵۴	سازگاری در خانه	۱۷۵۹ / ۷۱	۱	۱۷۵۹ / ۷۱	۶۷ / ۴۳	۰ / ۰۰۰۱
	زن						
مرد	۱۰ / ۶۸	سازگاری	۱۰۹۷ / ۰۳	۱	۱۰۹۷ / ۰۳	۴۶ / ۹	۰ / ۰۰۰۱

دومین کنگره دوسالانه روانشناسی صنعتی و سازمانی ایران ۳ و ۴ اسفند ۸۹ دانشگاه آزاداسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)

					عاطفی	۱۵ / ۰۳	زن
۰ / ۰۰۰۱	۲۲ / ۴۵	۵۵۱ / ۸۴	۱	۵۵۱ / ۸۴	سازگاری	۱۲ / ۰۴	مرد
					شغلی	۱۵ / ۱۳	زن
۰ / ۰۰۰۱	۱۵ / ۷۱	۳۹۵ / ۴۷	۱	۳۹۵ / ۴۷	سازگاری	۱۱ / ۸۸	مرد
					اجتماعی	۱۴ / ۴۹	زن
۰ / ۰۰۰۱	۴۶ / ۹۵	۸۱۰ / ۱۴	۱	۸۱۰ / ۱۴	سازگاری	۵ / ۷۴	مرد
					سلامتی	۹ / ۴۸	زن

همانطوری که در جدول ۳ ملاحظه می شود بین کارکنان مرد و زن از لحاظ حرمت نفس و خویشتن پذیری تفاوت معنی داری وجود ندارد. به عبارت دیگر، حرمت نفس و خویشتن پذیری کارکنان مرد و زن وضعیت تقریباً مشابهی دارد. اما بین کارکنان مرد و زنان لحاظ مؤلفه های سازگاری تفاوت معنی داری وجود دارد. به عبارت دیگر؛ با توجه به میانگین دو گروه، کارکنان زن نسبت به کارکنان مرد از سازگاری اجتماعی (و مؤلفه های آن) بیشتری برخوردارند.

۵- بحث و نتیجه گیری

براساس سؤال مطرح شده، این پژوهش به دنبال آن بود تا مشخص نماید که آیا بین کارکنان زن و مرد از لحاظ ادراک خویشتن (حرمت نفس و خویشتن پذیری) و سازگاری اجتماعی تفاوت وجود دارد؟

براساس یافته های حاصل از این پژوهش بین کارکنان زن و مرد از لحاظ حرمت نفس ($F=0/215$ و $t=0/643$) و خویشتن پذیری ($F=0/353$ و $t=0/553$) تفاوت معنی داری وجود ندارد اما بین کارکنان زن و مرد از لحاظ سازگاری اجتماعی؛ سازگاری در خانه ($F=67/43$ و $t=0/001$)، سازگاری عاطفی ($t=0/001$ و $F=46/95$)، سازگاری شغلی ($F=22/45$ و $t=0/001$)، سازگاری اجتماعی ($F=15/71$ و $t=0/001$) و سازگاری سلامتی ($F=46/95$ و $t=0/001$) تفاوت معنی داری وجود دارد به عبارتی کارکنان زن از لحاظ سازگاری اجتماعی (و مؤلفه های آن) بیشتری برخوردارند. بنابراین؛ فرضیه پژوهشی در زمینه سازگاری اجتماعی تأیید می گردد. این نتایج با یافته های؛ فورنی (۲۰۰۶)، مکینز (۲۰۰۶)، گوردن و گرگن (۲۰۰۳)، فرگوسن و همکاران (۱۹۹۴)، پورحسین (۱۳۸۴) و خرمی (۱۳۷۹) همخوانی دارد.

در تبیین این یافته ها اینگونه استنباط می شود؛ از دیدگاه فیرس سازگاری نوعی احساس ذهنی است که مشخصه آن "خودپذیری" و "درک خویشتن" است و در جهت خودشکوفایی به پیش می رود. از دید وی انسان همواره به دنبال سازگاری روانی و عاطفی می باشد و سعی می کند تعادل مطلوبی بین خودآرمانی و خودواقعی ایجاد کند تا بتواند بدون هیچ تعارضی به یک شخصیت یکپارچه دست پیدا کند. انسان های سازگار با دیگر انسان ها روابط پایدار و عمیق تری دارند. در محیط های شغلی همانند محیط های دیگر اجتماعی افراد تعاملات گسترده ای با یکدیگر دارند که این تعاملات به دلایل گوناگونی از جمله رسیدن به خودشکوفایی در زمینه شغلی است و یکی از راه های اساسی برای رسیدن به آن، سازگاری روانی و اجتماعی و عاطفی افراد با دیگران می باشد. در زنان و مردان علت عدم تفاوت در ادراک خویشتن می تواند ناشی از این باشد که در محیط های کاری هر دو جنس تمایل به پیشرفت شغلی دارند که لازمه چنین پیشرفتی احترام به خود و مثبت ارزیابی کردن دیگران و تلاش برای برقراری ارتباط مناسب با دیگران می باشد. اما از سویی، نگرشها به فرد کمک می کنند تا در محیط های کاری، سازگاری پیدا کند. نگرشهای مثبت کارکنان نسبت به سرپرستی و سازمان و همکاران باعث سازگاری این افراد با محیط و سازمان محل کارشان می گردد و اساس رفتارهای بعدی آنان را فراهم می آورد. یکی از نگرشها در سازمانها، نگرش نسبت به جنس زن می باشد. جای تردید وجود ندارد که اجتماع و آثار رفتار دیگران، می تواند تفاوتی موجود بین زنان و مردان را تضعیف یا تشدید کند. با افزایش سطح علم و دانش و رشد معنوی و عاطفی مردم، زنان بیش از گذشته نسبت به زندگی خانوادگی، کمک به شوهران خود و تربیت فرزندان، مقید شده اند. اما تحولات اقتصادی جهان و انقلاب اجتماعی در یک تا دو قرن گذشته زنان را وادار ساخته است با از محیط خانه و زندگی فراتر گذارند و چون شوهران خود، به تحقیقات و پژوهشهای علمی روی آورند. هرچند یکی از دلایل علاقه زنان به اشتغال در خارج از محیط خانواده، هزینه سنگین زندگی بوده است، اما حداقل درصدی از زنان، حتی اگر پول هنگفتی نیز به آنان به ارث برسد، باز

دومین کنگره دوسالانه روانشناسی صنعتی و سازمانی ایران ۳ و ۴ اسفند ۸۹ دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)

هم علاقه مند به کار در خارج از خانه هستند که این می تواند یکی از دلایل سازگاری بیشتر زنان باشد. زنان به روابط اجتماعی بیشتر با دیگران حتی در محیطهای شغلی بیشتر اهمیت می دهند در حالی که برای مردان حقوق و دستمزد ارزش بیشتری دارد.

منابع

- ۱- کاظمی، احسان (۱۳۸۴)، بررسی رابطه بین خودپنداره و سازگاری اجتماعی کارکنان اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی اصفهان.
- ۲- پاول و لیندزی؛ تشخیص و درمان و اختلالات روانی بزرگسالان در روانشناسی بالینی، ترجمه؛ محمدرضا نیکخو و هامایاک آوادیس یانس (۱۳۷۹)، انتشارات نشر، تهران.
- ۳- میلانی فر، بهروز (۱۳۸۰)، بهداشت روانی، نشر قومس، چاپ پنجم، تهران.
- ۴- شفیق آبادی، عبدا. و ناصری، غلامرضا (۱۳۸۰)، نظریه های مشاوره و روان درمانی، مرکز نشر دانشگاهی، تهران.
- ۵- ریتا. ال. اتکینسون و همکاران، زمینه روانشناسی، ترجمه؛ محمدنقی براهنی و همکاران (۱۳۸۵)، چاپ پنجم، انتشارات رشد، تهران.
- 6- Hoffman, M.L(1987). Moral development in adolescence hardbook of adolescent psychology . Newyork Wiley.
- 7- Rogers, C(1963). Toward ascience of the person. Journal of humanistic psychology, 72-79.
- 8- Schultz, D(1977). Growth psychology . Models of healthy personality. Van, Nostrand.co. Newyork: Gineinnati, Toronto.
- ۹- سیاسی، علی اکبر (۱۳۷۷)، نظریه های شخصیت یا مکاتب روانشناسی، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۱۰- شولتز، دوان (۱۳۸۳)، نظریه های شخصیت، ترجمه؛ یوسف کریمی و همکاران (۱۳۸۳)، نشر ارسباران، تهران.
- ۱۱- ساعتچی، محمود (۱۳۸۶)، روانشناسی صنعتی و سازمانی، نشر ویرایش، چاپ اول، تهران.
- 12- Forney, W.Scott(2006). Self concepts and self worth as predictors of self- perception of morality implications for delinq uent risk behavior associated with shop lifting. University of north.
- 13- Macinnes, D.L(2006). Self steem and self acceptance: An examination into their relationship and their effect on psychological health. Journal of psychiatric and mental health nursing.No,13.
- 14-Forney, W.Scott (2005). Gender delinquent status and sociap acceptance as predictors of the global self- esteem of teens.
- 15-Huitt, W(2004). Self – conceptand and self- esteem educational psychology interactive. Valdosta state university.
- 16- Gordon, L. Etal(2003). Relation between perfectionism, self perception and depression. Journal of rational. Emotive & Cognitive behavior thropy.
- 17- Fergosson, D.M & Horwood, L.G(1994). The childhood of multiple problem adolescents. A 15 year longitudinal study . Journal of child psycho- psychiatry, vol, 35.
- 18- Smith, M.(1990). Opinions and personality. Newyork: Wiley.
- 19- Field, F.M& Sandbery, D(1987). Play interaction and inter views of depressed and conduct disorder children and their mothers. Child psychiatry and human develomment, vol,14.
- ۲۰- پورحسین، رضا (۱۳۸۴)، روانشناسی خود، نشر امیرکبیر، چاپ دوم، تهران.
- ۲۱- کلانتری، فریبا (۱۳۸۳)، رابطه الگوهای سخت انضباطی والدین با سازگاری فردی و اجتماعی و انگیزه پیشرفت دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان رامهرمز، پایان نامه کارشناسی ارشد، واحد اهواز.
- ۲۲- خرمی نیکوبیان، محمدعلی (۱۳۷۹)، رابطه هوش با حرمت خود و سازگاری اجتماعی، عاطفی و آموزشی دانش آموزان سال اول متوسطه شهرستان ساری، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تهران.

دومین کنگره دوسالانه روانشناسی صنعتی و سازمانی ایران ۳ و ۴ اسفند ۸۹ دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)

۲۳- نجاراصل، صدیقه (۱۳۸۵)، بررسی رابطه بین نگرش مذهبی با مفهوم از خویشتن و سلامت روانی در بین دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهبهان در سال ۱۳۸۴.

۲۴- دهدشتی لسانی، معصومه (۱۳۸۶)، رابطه بین ارزشهای شخصی، ادراک خویشتن با سازگاری اجتماعی کارکنان شرکت ملی حفاری ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.